

Теорія літературного твору

Мета - ознайомити з основними принципами аналізу літературного тексту, його структурою, жанровими особливостями, художніми засобами та стильовими характеристиками; сформувати навички інтерпретації твору в контексті історико-літературного процесу, естетичних концепцій і поетики; розвинути здатність до критичного мислення, творчого осмислення літературних явищ та їхнього впливу на культуру й суспільство.

Викладач – д.філол.н., професор Григорій Клочек

Системний підхід у теорії літератури

Теорія літературного твору

Опис принципів організації твору, що генерують художню інформацію. Близькість до поняття "поетика літературного твору".

Системна теорія

Створення теорії та розробка принципів аналізу як взаємопов'язані завдання. Рецептивна поетика як породження системної теорії.

Компонентний аналіз

Розуміння теоретичної поетики як граматики художності. Поетика – це не лише "техне".

Компоненти поетики літературного твору

Система, елемент, компонент

Поетикальна інтерпретація цих категорій. Прийом як неподільна одиниця форми, що виконує художню функцію.

Прийом

Еквівалент поняття "виражальний засіб". Поділ прийомів на мовні, сюжетні, композиційні, ритмічні, характеротвірні.

Художній світ

Погляд на форму як на естетично самоцінний зміст. Художній світ як складова поетики.

Функція літературних прийомів та рецептивна поетика

Літературний прийом

Тісний зв'язок з поняттям "функція". Методика виявлення функції літературних прийомів.

Художнє сприймання

Пошуки рішень проблеми у сфері "художнього сприймання". Взаємодія літературознавства та психології.

Несвідоме

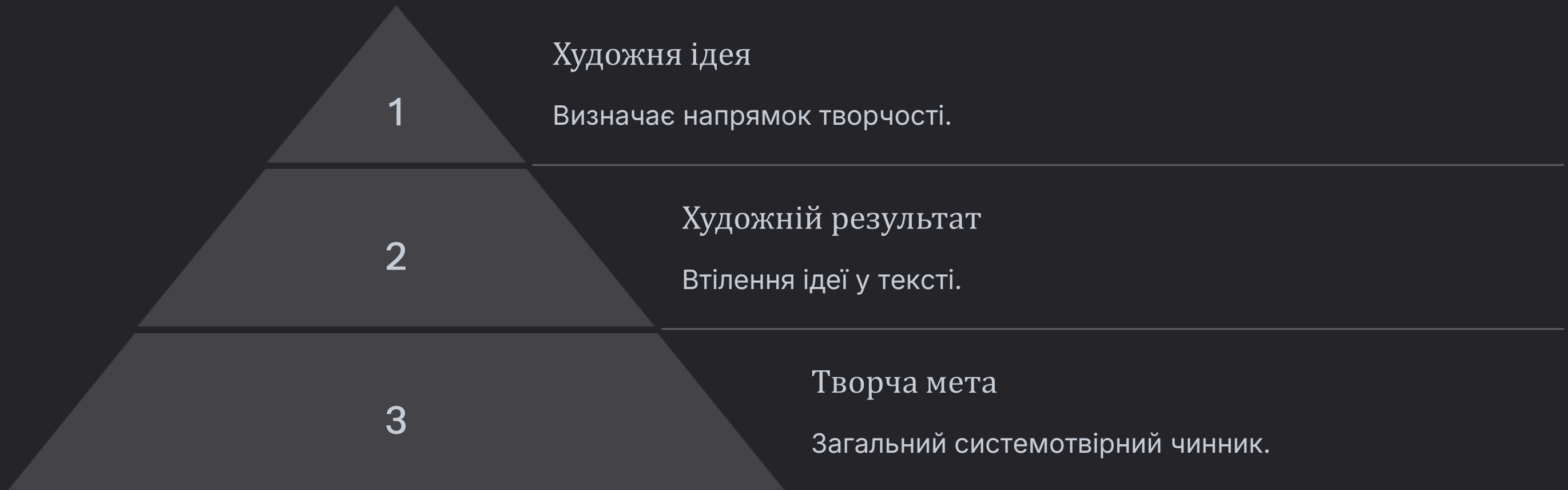
Несвідоме у творчості і художньому сприйнятті. Сучасні спроби аналізу поетики з рецептивних позицій.

Художнє мислення як формотворчий чинник

Головний пафос системного підходу полягає у виявленні тих "сил", що формують явище як системно організовану цілісність.

Системотвірні чинники літературного твору

Тріада понять "художня ідея", "художній результат" і "творча мета", що перебувають у синтезованому стані, як головний (загальний) системотвірний чинник літературного твору.

Підтекст як джерело енергії художнього твору

Енергія художнього твору

Поняття "енергія художнього твору". Підтекст – імпліцитний смисл – прихований смисл: уточнення понять.

Діахронія підтексту

Підтекст в художній літературі: діахронія. Свідомо і несвідомо творені імпліцитні смисли.

Інтертекстуальність

Методичні принципи експлікації. Поняття інтертекстуальності.

Цілісність літературного твору

Системність

Категорії "цілісність" і "системність" на загально-філософському рівні осмислення.

Організація

Оптимальна організація твору. Зв'язок понять "оптимальна організація" – "цілісність" – "художність".

Гармонія

Категорія гармонії як інструмент аналізу оптимальної організації.

Критерії оцінки літературно-художнього твору

Змістовні критерії

Гуманістична змістовність, правдивість, глибина відображення дійсності.

Формальні критерії

Системно-цілісна організація, оптимальна організація, енергетика твору.

Час

Час як об'єктивний поціновувач, що визначає істинну вартість художнього твору.

Висока інформативність тексту та взаємодія усіх складових твору як один із чинників його художнього впливу.